

— Каква грѣшка? това не е зелникъ, а тефтеръ. номериранъ, прошноруванъ и подпечатанъ съ Божя рѣка, скарва му се Св. Петъръ.

— А бе човѣкъ, азъ много прехъ и не вѣрвамъ да стмъ праведенъ.

— Много си пилъ, ала си и много патилъ, та ти е простено, отговори Гв. Петъръ и му отвори райскитъ врата.

— А бе, Гв. Петре, да бѣхъ довелъ и магаричката! взима да жоли дѣдо Матейко. . . .

Тукъ белетриста шатри изъ фантастичния ширъ, ала мигсмъ изнесения сюжетъ се прѣвръща прѣдъ очитъ на четеца въ жива магична реалностъ.

Може да се каже, какво Елинъ-Пелинъ, негли, най сполучливо долови и възпроизведе моментитъ на жизнената тлѣнь, на онуй диференциране на живота, на оня разладъ, съ който се обсебватъ всичкитъ кѣтчета на обществения животъ. — При липса на отрждени крѣпки идеали, при липса на стабилизирани добродѣтели, при липса на установени ступанствени форми, животътъ при лѣхътъ на новитъ условия, се сплва, почва да се разнебитва.

А много отъ неговитъ разкази съдържатъ тая безутѣшна рефлексия на живота.

„Андрешко“ — издѣнка на жизненитъ условия, въ своята полуразвалена талига, впрѣгната въ два коня, които зове „господа“, крета къмъ село дѣбеличкѣ, топло завитъ госпоинъ — сѣдѣниятъ приставъ. Отъ далече той (Андрешко) сполучва да отгалай мисията на своя спътникъ, който отива да прави секвестръ у неговия ксѣпия — Станой. Боже мой! Станоевото сърдце е меко, то нѣма да понесе тая напасть. . . . ще си поплаче, Станой, ще си повайка, ще се псване и ще каже на Андрешко! На, Андрешко! ти ми донесе тая бѣла. . . .

А трѣбва да му се помогне! . . . Какъ? . . . Нощта е тъмна, тъмна. . . . Тждѣва наблизко има блато, обмисля Андрешко, ще вкара въ него талигата, ще я остави тамъ (колко му е тя . . .), и ще припне къмъ село съ коня. . . . А приставътъ остава въ блатото безъ да се коментира по натѣй — По тѣзи свои приеми, Е. П. научава Горки и Чехова, както по вътрѣшния силюбъ на своитъ творби, така сѣшо и по недомѣлвкитъ на дѣйствиата.

Сега ще се спра върху другъ единъ, излѣржанъ въ всѣко отношение, разказъ „Край воденицата.“ който взира спотаено-прѣстѣпната любовъ. Дѣдо Угринъ старъ воденичаръ, прѣглежда за сѣнтъ пътъ жабунасялия и разсипанъ улей на воденицата, като излеко подпира съ патерица счупения си кракъ. Въ зло прѣдчувствие се свива старешко сърдце по изчезването на своята шерка Милена и виква дрезгаво:

— Милено, Милено! . . .

— Тукъ съмъ дѣ, — отеква ясенъ женски гласъ задъ плета на малката воденична градина.

— Хайде прибири се, стана късно.

— Е! нека поля, жегата е пригорила всичко — обажда се Милена. А пада нощъ. Край плета мѣрно клопоти звѣнче и стихва да самѣ градината. Въ тъмнината свѣтъа скитникътъ-огънь на цигара и въ храсталака стои изправенъ човѣкъ. Плахо трѣпва женено вече сърдце нодоконѣло, нѣдоживѣло прѣвна пролѣтъ на живота, несповолно свързано съ другъ-чужденецъ.

Плахо трѣпва женено вече сърдце, то подосѣща — *Свилена*, първа обичъ на прѣлни момински години. Тѣ се разговарятъ и никой се не догажда; салъ Милена глади спокойно челото на Свиленовото магаре „Марко“